

Cenšas atrast speciālistus, piedāvājot stipendijas

“Nevarētu teikt, ka bez stipendijas es nebūtu pabeidzis studijas, bet šī nauda man ļoti palīdzēja. Vispirms jau samaksāt par kopmītni un segt citus izdevumus. Īpaši tad, kad strauji paaugstināja maksu par kopmītni no 14 līdz 50 latiem,” par savu pašvaldības stipendijas saņemšanas pieredzi stāsta Jānis Sondors. Studijas Rīgas Stradiņa universitātē viņam sen aiz muguras. Atgriezies dzimtajos Līvānos, Jānis divus gadus nostrādāja slimnīcā, pēc tam atvēra savu fizioterapijas praksi.

Sergejs Kuznecovs

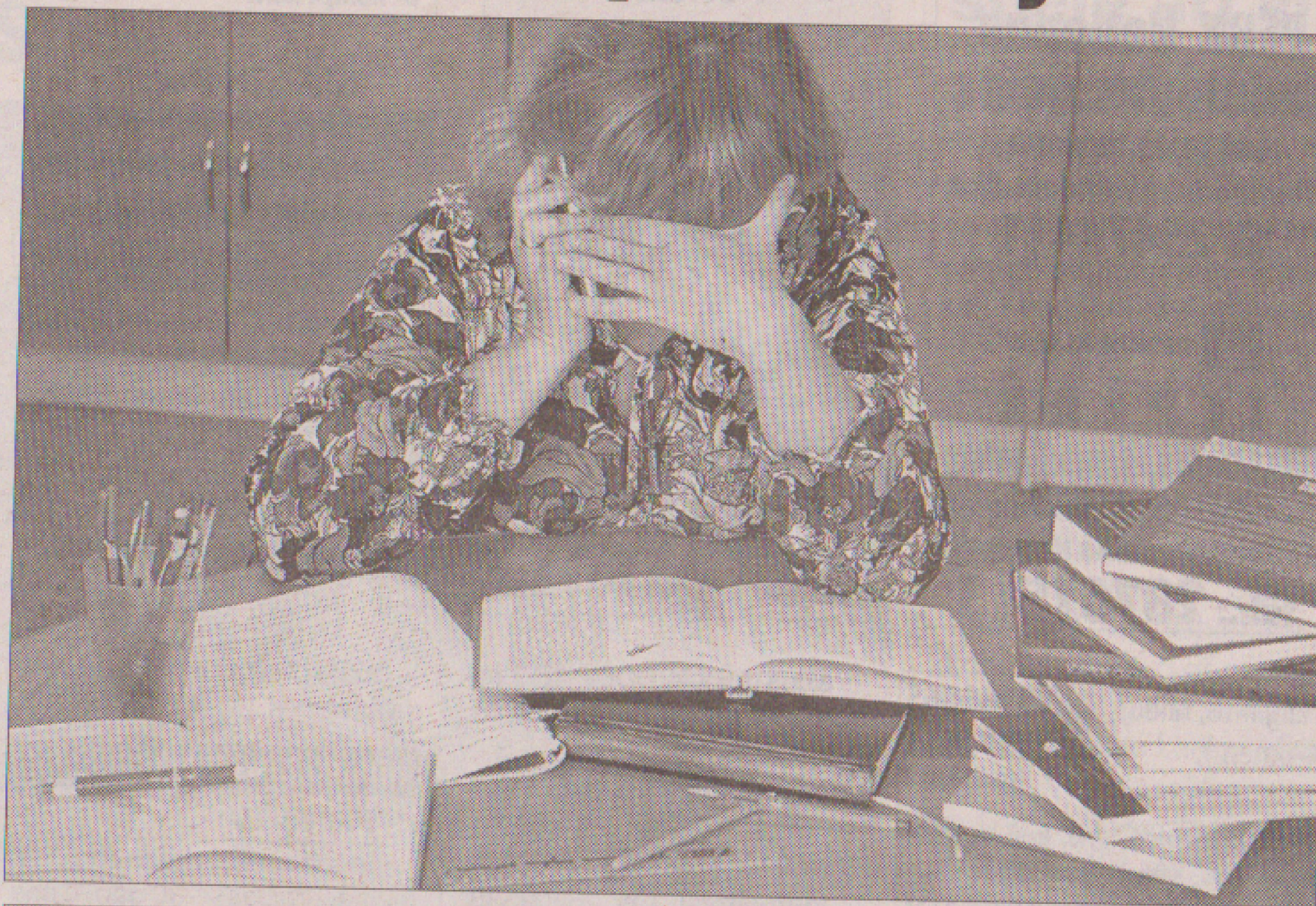
“Es saņēmu pašvaldības stipendiju, mācoties otrajā, trešajā un ceturtajā kursā. Pirmajā kursā nokavēju pieteikšanās termiņu,” stāsta Jānis. “Pirmajā gadā es katru mēnesi saņēmu aptuveni 125 latus, trešajā kursā – 60, ceturtajā – 100 latus. Jāpiebilst, ka šo naudu valsts aplika ar nodokli. Gandrīz pirms desmit gadiem tā bija ļoti laba nauda. Turklāt es vienlaikus strādāju Vaivaros, rehabilitācijas centrā. parasti nakts

pendijas apmērs ir no 700–800 līdz 1500 eiro gadā. Sākumā jaunieši maz interesējās par fondu, pieteikumu iesniedza 10–15 cilvēki.

Ir pagājuši gadi, un tagad uz stipendiju pretendē 50–60 cilvēki, aptuveni puse pretendentu to saņem. Kā paskaidroja Līvānu novada domē, prioritāras ir eksaktās zinātnes, taču atbalstu saņem arī studenti, kuri ir aktīvi un veiksmīgi citās zinību jomās.

Pēc 2008. gada krīzes, kad nebija iespējas piedāvāt

Autora foto

Pašvaldība	Programmas darbības sākums	Uzņemto skaits	Stipendijas apmērs	Prioritārās jomas
Līvāni	2004	25-30	70-150	Eksaktās zinātnes
Daugavpils	2013	14*	220	Medicīna
Rēzekne	2007	19**	277 – 370	Medicīna
Preiļi	2016	1***	333 – 370	Medicīna

mu, apspriedos ar vecākiem, parunāju ar darba devēju un nolēmu pamēģināt.” Šī lēmuma pieņemšanā galvenais iemesls bija iespēja strādāt māju tuvumā.

Andrejs Elksniņš studē piektajā kursā veterinārārsta specialitātē Latvijas lauksaimniecības universitātē Jelgavā: “Pirms lēmuma pieņemšanas apsvēru un analizēju daudzus faktoros. Galvenais kritērijs man bija darba devēja izvēle. Negribēju strādāt uzņēmumā, jo paziņu, kuri savā pašvaldībā izmantoja stipendijas iespējas, pieredze liecināja, ka šāds darbinieks kļūst atkarīgs no darba devēja. Trīs gadus tu esi piesaistīts vienai konkrētai vietai. Rezultātā darbs nesniedz nekādu gandarījumu, nav arī profesionālās izaugsmes iespēju.”

Rezultātā Andrejs noslēdza līgumu ar zemnieku saimniecību. “Pamatideja ir

maiņās.”
Saskaņā ar programmas noteikumiem, J. Sondoram bija jāatgriežas Līvānos un obligāti jānostrādā divi gadi: “Man tas nebija izšķirošais faktors, jo es jau sākotnēji plānoju atgriezties.”

Daudzas pašvaldības meklē variantus, lai piesaistītu jaunos speciālistus, kuri pēc studijām pārsvarā paliek Rīgā. Dažas ir nolēmušas patstāvīgi risināt problēmas, piedāvājot topošajiem speciālistiem stipendijas.

MECENĀTISMA VĒSTURE

Uzņēmuma “Z-Light” valdes priekšsēdētājs Daumants Pfafrods (2016. gada 3. augustā uzņēmums nomainīja nosaukumu un tagad saucas “Light Guide Optics International”) 2004. gadā nodibināja fondu jauno censonu atbalstam, kuru administrēja Līvānu novada pašvaldība.

Katru gadu uzņēmums piešķir fondam līdzekļus, ar laiķu iesaistījās arī citas firmas. Pērn fondā bija 35 000 eiro. Tā pastāvēšanas laikā finanšiālu atbalstu saņēmuši 183 studenti, kopējā izmaksātā summa – 200 000 eiro. Sti-

absolventiem darba vietu, no obligātās atstrādāšanas idejas Līvānos atteicās.
“Fonds pilda sociālā atbalsta funkciju, kandidātu atlasē tiek ņemti vērā daudzi faktori, t. sk. sociālās iespējas. No otras puses, tas ir ieguldījums ne tikai novada, bet arī visas Latvijas intelektuālajā attīstībā. Ir arī tādi jaunieši, kuri atgriezušies Līvānos, lai gan šādas prasības nav bijis,” stāsta Līvānu novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Indra Upeniece.

REZIDENTUS MEKLĒJOT

Jau aptuveni trīs gadus Daugavpili cenšas piesaistīt ārstus reģionālajai slimnīcai. Pašlaik pašvaldības atbalstu saņem 16 rezidenti, savukārt ar 14 rezidentiem slimnīca ir noslēgusi vienošanos, pastāstīja Daugavpils reģionālās slimnīcas (DRS) valdes priekšsēdētājs Reinis Joksts. “Pateicoties programmai, mēs esam aizpildījuši lielāko daļu vakanču. Taču darbs turpinās, slimnīcai ir vajadzīgi vairāki šaura profila speciālisti, bet mēs jau veidojam slimnīcas kadru bāzi,” viņš teica.

Pilsēta sniedz atbalstu, apmaksājot rezidentūru – aptu-

Ludza	2012	6****	333	Medicīna
Daugavpils novads	2016	4	150-200-250	Vetārsti, lauksaimniecība
Jēkabpils	Vairāk kā 10 gadi	75	40378*****	Medicīna
Krāslava	—	—	—	—
Ilūkste	—	—	—	—
Dagda	—	—	—	—

- * jau strādā slimnīcā programmas ietvaros
- ** pēc 2015./2016. mācību gada otrā pusgada rezultātiem
- *** iesniegts viens pieteikums
- **** strādā programmas rezultātā
- ***** stipendija rezidentiem

veni 3000 eiro gadā, ja pēc medicīnas augstskolas absolvēšanas jauniešiem nav iekļuvusi budžeta grupā, kā arī 220 eiro stipendiju mācību laikā.
Mediķi ir prioritāšu sarakstā Preiļos, Ludzā, Rēzeknē un Jēkabpilī. Rēzeknē pagājušā mācību gada otrajā pusgadā atbalstu saņēma 19 studenti – 18 mediķi un viens sporta skolas treneris. Stipendiju fonds ir 43 705,14 eiro.
“Rīgā ir ļoti daudz ārstu, bet nelielām pilsētām, kā Rēzeknei, ir pluss – tur tu neesi viens no daudziem,” stāsta Konstantīns Ščerbakovs. “Es pabeidzu medicīnas koledžu, kur ieguvu feldšera specialitāti, taču tajā nav iespējas veidot karjeru. Gribējās kaut ko vairāk. Man grūti pateikt,

cik liels ir konkurss, bet pašlaik, manuprāt, jaunatne aizvien vairāk interesējas par šādām iespējām.”
Ludzas novada domes priekšsēdētājas vietnieks Aivars Meikšāns pastāstīja: “Medicīnas studentus meklējam un sadarbojamies ar viņiem, sākot no trešā kursa. Mums bija arī konkurss uz arhitekta amatu. Viens cilvēks, kurš saņēma stipendiju, pēc pusgada mainīja savus plānus un atteicās, sešu mēnešu laikā kompensējot visas izmaksas.”
NOVADS IR GATAVS PIENĒMT SEŠUS SPECIĀLISTUS
Daugavpils novads tikai šogad sācis stipendiju programmu. “Uzņēmēju konsulta-

tīvajā padomē vairākkārt apspriedām kadru trūkumu. Rezultātā saņemām četru uzņēmumu pieteikumus, izsludinājām konkursu, kurā piedalījās četri cilvēki – ārsts, veterinārārsts, inženieris mehāniķis un pārtikas tehnologs,” skaidro novada domes izpilddirektore Vanda Kezika. “Pašvaldība piešķir vienreizēju stipendiju – 2000 eiro, vai arī ikmēneša stipendiju: 1. kursā – 150 eiro, 2.–3. kursā – 200 eiro, 4. kursā – 250 eiro.”
Ceturtā kursa studente Evita Raščevska no Kalupes pagasta, uzzinājusi par stipendiju, domājusi ilgi – aptuveni trīs nedēļas, apsverot visus “par” un “pret”: “Studēju specialitātē “Pārtikas tehnoloģija”. Rūpīgi izpētīju uzņemu-

ta, ka speciālists paliek rajonā, nevis konkrētā uzņēmumā. Vetārstu var izsaukt jebkurā laikā, bet zemnieks zemnieku vienmēr sapratīs. Tajā pašā laikā, konkrētā uzņēmumā man diezgan vai izrādīs pretimnākšanu un palaidīs uz stundu vai pusotru, lai aizbrauktu uz izsaukumu. Tādējādi no mana darba būs vairāk labuma,” stāsta A. Elksniņš.

NE VISUR IR STIPENDIJAS

Pirms pāris gadiem motivēt studentus ar stipendijām mēģināja arī Dagdā, bet ne saņēma nevienu pieteikumu. “Mums ir grūti kaut ko piedāvāt jaunajiem speciālistiem, turklāt ne jau visi vēlas atgriezties. Iespējams, pēc gada vēlreiz mēģināsim aktualizēt šo programmu,” situāciju komentēja Izglītības nodaļas vadītāja Marija Mickeviča.
Krāslavā un Ilūkstē programmu nav. Krāslavas novada Izglītības pārvaldē paskaitroja, ka ir gadījumi, kuri tiek izskatīti atsevišķi, taču, tā kā ne vienmēr ir iespēja nodrošināt ar darbu strādātgribētājus, īstenot šādu programmu neesot lietderīgi.